

Samenvatting Geschiedenis Hoofdstuk 1

Oorlog&Crisis

Samenvatting door een scholier

3e klas havo

1071 woorden

9 jaar geleden

★ 5,8

129 keer beoordeeld

Vak

Geschiedenis

Methode

Memo

paragraaf 1

1900 sterk nationalisme = een grote voorliefde voor het eigen land en volk, of het streven naar een zelfstandige staat. andere landen → slecht.

waarom?

- Frankrijk was in de Frans-Duitse Oorlog (1870-1871) verslagen door Duitsland → wraak
- Duitsland was eindelijk 1 eenheidsstaat (1871) en had veel macht, en wilde die macht houden.
- Engeland had veel macht door koloniën. Willem II (Duitse keizer) wilde ook een koninkrijk want dat betekende macht, dus bouwde vloot.
- Oostenrijk-Hongarije wilde Bosnië-Herzegovina → Servie ook → Frans Ferdinand (troonopvolger van Oostenrijk-Hongarije) werd vermoord op 28 juni 1914 door de Servier Gavrilo Princip → Oostenrijk-Hongarije verklaarde Servie de oorlog. (28 juli 1914)

Duitsland steunt → Oostenrijk

Rusland steunt → Servie

Duitsland + Rusland → Oorlog,

Duitsland viel Frankrijk alsnog aan via België.

Engeland nam het op voor België → Oorlog.

Eerste wereldoorlog =

Grote oorlog van 1914 tot 1918, die vooral in Europa werd uitgevochten, maar waar ook soldaten uit koloniën mee vochten.

Centralen ☺ Geallieerde

☺ Centralen = een bondgenootschap gesloten in 1879 tussen het Duitse keizerrijk en Oostenrijk-Hongarije. ook Italië hoorde tot 1915 bij de centralen.

☺ Geallieerde = de landen die tegen de Centralen vochten o.a. Frankrijk, Rusland en Engeland (later ook de VS)

Duitsers moesten op 2 fronten vechten

West: België en Frankrijk hielden langer stand dan verwacht door hulp van de Britten.

Oost: Rusland mobiliseerde sneller dan verwacht en was al klaar voor een oorlog.

Duitsland verslechterde in mensen en wapens→

Loopgraven= linies gevormd door uitgegraven greppels waarin soldaten bescherming zochten.

1917→Rusland trok zich terug.

Engeland blokeerde Duitse handel met buitenland.

Duitsland begon duikboten oorlog in januari 1917.

Duitse duikboten viel Amerikaanse boten aan.

VS boos→Sloot zich aan bij de Geallieerde.

1918 Duitsland verslagen→WOI voorbij.

Het was een Totale oorlog waarom?

totale oorlog= een oorlog waarvan niet alleen soldaten maar ook de hele samenleving dagelijks ingrijpende gevolgen ondervinden.

-veranderingen in techniek→verbeterde wapens enz.

-veranderingen in politiek→nationalistisch.

-veranderingen in economie→alke nabbebi niesten in leger, iedereen moest helpen. fabrieken moesten wapens maken enz.

Vrouwens moesten werk van mannen doen.

Paragraaf 2

De samenleving in de VS veranderde in de jaren '20.

De president (Theodore Roosevelt) had zich bemoeit met de oorlog tussen Rusland en Japan.

Amerika voelde zich zelf groot, en werd steeds meer Anti-Duits;

Amerika kreeg aankondiging voor een duikbotenoorlog. Duitsland vroeg Mexico hen te helpen, dan hielp Duitsland Mexico.

Amerika verklaarde Duitsland de oorlog, om de democratie te helpen.

veertienpuntenprogramma:

Oprichting van de volkenbond=een organisatie die in geval van spanning tussen beide landen kon komen als scheidsrechter.

Wilson was niet zo populair in eigenland. het volk had gekozen voor een Democratische bestuur(waar Wilson dus deel van was) =Democraten, is naast de Republikeinse partij een van de twee grote Amerikaanse partijen die strijdt om de meerderheid in het federaal congres in de VS en om het recht aan de president te mogen leveren→Federaal bestuur= een gezamenlijk bestuur voor alle deelstaten.

(zie bron 11, handboek!)

Federaal maakt regels en wetten.

Wilson→

- stelde de economie van land in oorlogsvoering

- hij was voor overheidsingrijpingen om bevolking te beschermen tegen armoede en uitbuiting.

Republikeinen= is naast Democratische partij een van de 2 grootste Amerikaanse partijen die strijdt om de meerderheid in het federaal congres.

Republikeinen kwamen meer op voor

- Vrijheid
- Individuen
- Afzonderlijke staten

- Klein mogelijke rol in het federaal bestuur.

Wat waren de teleurstellingen voor Wilson toen hij terug kwam uit Versailles?

- Meerderheid van congres kwijt.
- Meerderheid van congres stemde niet mee met verdrag van Versailles
- Congres stemde tegen Amerikaanse Lidmaatschap in de volkenbond

Nieuwe president : Harding

minder met buitenland bemoeien.

na oorlog→economie slecht.

'20→Amerikaanse economie hestelde

VS werd consumptiemaatschappij=samenleving waar in het consumeren sterk word gestumileerd door bijv, advertentiecampaagnes.

vraag naar luxeproducten groeide→geld geleend.

President wukde weer economisch liberalisme.

overheid zo min mogelijk met economie bemoeide→vrijemarkteconomie=een economie waarin de wet van vraag en aanbod bepaalt wat fabrikanten produceren en wat de consumenten verkopen voor welke prijs. past bij de econosmche stroming van het liberalisme.

stimuleerde de industrie:

- Betere wegen
- belasting verlaging
- gevolg: goedkoop verkopen en geld over om te consumeren.

samenleving veranderde door verschillende soorten mensen bij elkaar→platteland zag bedreiging→alcohol verbod→criminaliteit.

Paragraaf 3

Zwakke punten in de economie

Boeren namen Hypotheek om meer te verbouwen voor Europa.

Europese boeren produceerde na de oorlog weer zelf.

Boeren→produceerde overschot→verlies→niet genoeg geld om hypotheek terug te betalen.

Amerika ging geld lenen voor:

- luxe producten
- inversting in bedrijf
- aandelen

Ze kregen geld van de bank, zonder dat de bank wist of ze het geleende geld terug konden betalen.

4 maart 1929 Herbert Hoover werd president.

1929→markt auto en luxe producten begon verzadigd te raken.

gevolg→verkoop aantallen nam terug→vertrouwen minder de economie, en verkochten hun aandelen→koersen daalde

Zwarte donderdag☹️ beurskracht= een grote plotselinge daling van de koersen van aandelen. 29 oktober 1929.

geen aandelen meer=geen geld meer☹️

-Je kon je hypotheek niet terug betalen aan de bank→banken failliet.

-Bezuinigen op luxe producten→consumenten geen inkomsten→hypotheek niet terug

betalen=schulden→banken failliet.

-consumenten wachte nog op geld dat mensen op afbetaling hadden geleend, maar mensen konden dat niet meer terug betalen aan consumenten→fabriek bezuinigen op lonen=nog minder inkomsten voor burgers.

→mensen kwamen in kortenwijken terecht en boos op de president.

Economische crisis Amerika.

Amerika wil geld terug van Duitsland(wat ze aan Duitsland hadden uitgeleend om weer op gang te komen na 1e wereldoorlog)→Duitsland in probleem(die konden dat nog niet terug betalen)

Amerika+Duitsland handel met buitenland slecht→Nederland minder export.

Andere buitenlandse landen eigen economie beschermen door hogere importtarieven te heffen op producten uit andere landen→te duur voor buitenland→producten uit eigenland kopen→Internationale handel kwam bijna stil te liggen=minder inkomsten☹️bezuinigen op lonen en arbeiders

Paragraaf 4

wie was Roosevelt?

Franklin Delano Roosevelt.

Geboren:1882

oorspronkelijke herkomst:Zeeland

Broers/zussen: Theodore(president republieken)

Voorstander: Democratie

1910: senator voor staat New York

1913: onderminister marine(verzoek van Wilson)

vergroete marine en ontwikkelde betere onderzeeërs→woj

1920: gekozen als kandidaat voor het vicepresidentschap→werd niet gekozen.

1921: getroffen door polio→benen verlamt.

1928: gouverneur van New York.

1932: president kandidaat

1933: president van Amerika(VS)

nieuwe wetten om de economie te versterken(zie bron 5)

1. de Emergency Banking act(1933)

alle banken werden tijdelijk gesloten.

2. de Civilian Conservation Corps(1933)

2,5 miljoen werkloze jongeren(18-25) werden aan het werk gezet in het bos tegen de strijd tegen bodemerosie.

3. de Agricultural Adjustment Act(1933)

boeren moesten overproduceren op producten die niet in overschot waren→boeren kregen daarvoor subsidie.

4. de Tennessee Valley Authority(1933)

geïnteriseerd in waterenergie om kunstmest te maken.

5. de National Industrial Recovery Act(1933)

bedrijven werden aangespoort met overheid afspreken wat ze produceren en de aanpak.

1944: gekozen voor 4e keer als president

1944: overlijden Roosevelt.